

gemeente [gD] Doetinchem	
Afd.	Kopie
17 JULI 2021	
Documentnummer:	
Zaaknummer:	
Rappel week:	

Bijlage 1

Gesprek met bewoners inzake proces zonnepark Wehl

Maandag 6 juli 2020

Definitief

Aanwezig

- [REDACTED]
- [REDACTED]
- [REDACTED]
- [REDACTED]
- [REDACTED]
- [REDACTED] – onafhankelijk gespreksleider

Verslag: [REDACTED]

Situatie

In 2017 is Kronos Solar Projects GmbH actief geweest om een zonnepark in Wehl te ontwikkelen. Dat heeft toen niet tot resultaat geleid. Sinds mei 2019 een herstart van Kronos om de plannen voor Zonnepark Wehl nu wel te realiseren. Een deel van dat proces is (opgelegd door gemeentelijk beleidskader): doorlopen van een, in samenwerking met omwonenden en belanghebbenden opgesteld, participatieplan.

Dit participatieproces zit in een patstelling. Er is wantrouwen ontstaan bij de bewoners richting Kronos. Reden voor Kronos om een onafhankelijk bemiddelaar ([REDACTED] van Bureau voor Overheidscommunicatie BV) te vragen om te proberen het gesprek weer op gang te brengen. 1e stap hierin: gesprek met enkele bewoners over de situatie.

Opzet gesprek

stap 1: Inventarisatie pijnpunten

Inventariseren waar de grootste ontevredenheid zit:

- Proces
- Planinhoud

stap 2: Inventarisatie oplossingen

Wat moet er in ieder geval gebeuren om weer zinvol met elkaar in gesprek te gaan?

- Proces
- Planinhoud

Pijnpunten

Proces

- vanuit het vorige proces (2017) is er al wantrouwen ontstaan; het gevoel dat bewoners onderling tegen elkaar uitgespeeld werden door Kronos. Herstart in 2019 begon dus met achterstand.
- Gevoel dat het participatieproces een wassen neus is, een afvinklijstje om te laten zien aan de gemeente dat er participatie heeft plaatsgevonden.

- Over de werkelijk belangrijke zaken is geen participatie mogelijk (hoogte en positionering schermen, keuze van te gebruiken technologie; omvang van het gebied).
- Het participatieplan is er gekomen op verzoek van de bewoners en is daarna opgesteld door Kronos en niet in afstemming met de bewoners: dus niet samen het participatieproces besproken en bepaald.
- Niet alle stappen uit het participatieplan zijn doorlopen
- Kronos roept steeds andere zaken over bijvoorbeeld paneelhoogte (eerst 160/180, toen 240, nu 290). Zonder uitleg of onderbouwing, alleen verwijzing naar haalbaarheid 'businesscase'. Geeft wantrouwen.
- Geen inzicht in financiën: dus hoe kunnen bewoners nu beoordelen of de gebruikte argumenten van Kronos over haalbaarheid businesscase al dan niet hout snijden?
- In de beleving van de bewoners zou de benodigde oppervlakte bij aanvang van het proces 10 ha zijn en is dat nu verhoogd naar 13 ha. Kronos zegt: aanvankelijk was het 16 ha, nu verminderd tot 13 ha: verschil in beleving.
- Toezegging over 3d-animatie om landschappelijke consequenties in beeld te brengen is nooit nagekomen. Alleen enkele vage foto's van de landschapsarchitect.
- In het begin van het proces gaf Kronos aan dat overleg over alles mogelijk was; nu hebben de bewoners het idee dat over belangrijke zaken niet gesproken kan worden (wordt met argumentatie over haalbaarheid businesscase terzijde geschoven).
- Notulen van de bijeenkomsten met de LPG vaak gekleurd; kritische geluiden stonden er niet in. Bewoners vaak te kort de tijd om te reageren op notulen en als ze dat deden bleef het maandenlang stil.
- Landschappelijke inpassing: van alle ideeën van de bewoners (bv wandelpaden) is niets overgenomen.
- Waarom de vergunningsaanvraag al naar de gemeente (en dat achteraf te melden) zonder dat er gesproken is over/overeenstemming is over nog veel inhoudelijke aspecten.
- Waarom de inhoud van de vergunningsaanvraag niet delen met de bewoners?
- Nog niet gesproken over eventuele financiële participatie door bewoners in het project (mogelijkheden/opbrengsten etc.).
- De gemeente wordt als de grote afwezige beleefd: waarom niet meer regie op het proces of in ieder geval elke bijeenkomst bijwonen, zodat je als gemeente een goed beeld krijgt van het participatieproces?
- Gevoel bij bewoners richting gemeente: moet je je inwoners niet meer helpen/begeleiden bij dit soort processen met "energiecowboys"? Ongelijk speelveld: boeren in lastige bedrijfssituatie wordt een worst voorgehouden door een ontwikkelaar van zonneparken. Grondeigenaar weet niet goed waar hij aan begint. Zo'n proces kan splijtzwam worden in de gemeenschap.

Planinhoud

- Blij met verschuiving van het plangebied naar achteren: dank van bewoners aan landeigenaar [REDACTED] en Kronos.
- Landschapsinpassing: volstrekt onduidelijk en onvoldoende.
- Goede landschapsinpassing is verantwoordelijkheid Kronos en gemeente: niet van de bewoners.
- Men wil graag spreken over de te gebruiken technologie: welke panelen worden ingezet?

Er zijn volgens de bewoners andere/betere panelen in de markt (kleiner met meer opbrengst) dan de panelen die door Kronos worden voorgesteld.

- Financiële onderbouwing nodig.

Mogelijke oplossingen

Proces

- bij elk overleg is de gemeente ook vertegenwoordigd;
- werk met onafhankelijk voorzitter;
- werk met onafhankelijk notulist en poets kritische geluiden niet uit de notulen;
- na elk overleg heeft notulist binnen 1 week de notulen klaar, legt die ter goedkeuring voor aan de onafhankelijk voorzitter en na diens reactie gaan de notulen ter goedkeuring naar bewoners en Kronos. Hierdoor hebben alle betrokkenen binnen 1- 1,5 week de notulen. Dan heeft een ieder max 2 weken om de notulen van commentaar te voorzien;
- bewoners willen een kopie van de vergunningsaanvraag ontvangen;
- kom afspraken na en onderbouw duidelijk als iets niet kan.

Planinhoud

- lagere en zo mogelijk andere schermen;
- overleg over de 'richting' van de schermen (rechttop/schuin);
- beter landschapsplan in overleg met bewoners;
- inzage in financiële onderbouwing businesscase; als dat nog niet voor 100% kan vanwege onduidelijkheid subsidiebedrag, dan enkele scenario's uitwerken;
- onderbouwing van de omvang: 10 of 13 ha;
- duidelijkheid over mogelijke financiële participatie van bewoners in het project

Conclusie

Het vertrouwen bij de bewoners in Kronos is tot ver onder het vriespunt gedaald: het is een heel grote opgave om dit te herstellen en weer in gesprek te komen. Ook inhoudelijk is er een groot gat tussen wat de bewoners willen en Kronos zegt dat mogelijk is.

Statement van bewoners:

- We zijn niet persé tegen een zonnepark; wel tegen de manier waarop het proces nu loopt en tegen het plan zoals het er nu uitziet. Of e.e.a. door Kronos gerealiseerd moet worden hebben we grote twijfels bij.
- We snappen het belang en de situatie van de grondeigenaar en willen meedenken met hem.
- We snappen het belang van de gemeente om stappen in de energietransitie te zetten en willen meedenken met hen.
- We hebben er bewust voor gekozen om in een werkgroep/LPG te gaan meedenken en meewerken, ondanks dat dit veel tijd en energie kost. We hebben ons dus niet als actiegroep opgesteld.
- We staan er als bewoners best wel eens verschillend in (belangen, standpunten, karakters kunnen uiteen lopen), maar we zijn hier open over tegen elkaar en respecteren dit van elkaar. Als LPG trekken we één lijn.

Aanbevelingen van [REDACTED]

- Als er een nieuwe bijeenkomst komt, moet deze vooral in het teken staan van 'herstel van vertrouwen'.
- Toegeven van gemaakte fouten (door alle groeperingen: Kronos, gemeente, bewoners) kan helpen.
- Elke partij benoemt in eerstvolgend overleg duidelijk en eerlijk wat zijn/haar doel en belang is; zonder verborgen agenda. Dan bekijken of partijen elkaar kunnen vinden op gemeenschappelijke punten.
- Afspraken maken over procesverbeteringen zoals hierboven benoemd en eventueel aanvullen met extra afspraken.
- Bewoners hebben behoefte aan overleg met de gemeente; wel gesprek gehad (2 bewoners) met de wethouder, maar behoefte om met een groep van 5-6 bewoners nog een gesprek te hebben; tot nu toe is dat er niet van gekomen; wellicht kan Kronos zijn contacten bij de gemeente aanspreken om te helpen dit gesprek alsnog tot stand te brengen.

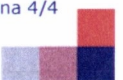
Vervolg

Kronos wil nieuwe bijeenkomst: LPG + Kronos + gemeente het liefst in juli. De bewoners willen ook dit gesprek en geven aan dat zij vanwege vakanties alleen kunnen in de tweede helft augustus of de tweede helft september. Ze vinden het belangrijk om er in ieder geval met deze vijf bewoners bij te zijn.

Proces

Het cpt. verslag van dit gesprek is, zoals afgesproken tijdens het gesprek, op woensdag 8 juli door [REDACTED] ter accordering verstuurd per mail naar de intermediair van de gespreksgroep, [REDACTED]

Op donderdag 16 juli kwam per mail van [REDACTED] het akkoord op het gespreksverslag. Op zaterdag 18 juli is het ongewijzigde verslag (met uitzonderling van de tekst onder dit laatste kopje 'Proces') door [REDACTED] naar Kronos ([REDACTED]) gestuurd.

Notulen van Bijeenkomst
Lokale Participatiegroep (LPG) / Kronos Solar/ Gemeente Doetinchem
d.d. 17 augustus 2020, te Wehl

Datum Maandag, 17 augustus 2020
Tijdstip 20.00u tot 22.30u
Locatie Reuring, Kerkplein 14, Wehl

Aanwezig Gespreksleider [REDACTED]
LPG [REDACTED]
Kronos-Solar [REDACTED]), hierna te noemen Kronos
Gemeente Doetinchem [REDACTED]
Notulist [REDACTED]

Agenda

1. Welkom en inleiding
2. Zelfreflectie Kronos n.a.v. bijeenkomst 18-07-2020
3. Snappen we elkaars belang en rol?
4. Erkennen we elkaars belangen en zien we de verschillen?
5. Zijn die verschillen te overbruggen?
6. Verbeterafspraken proces
7. Inhoudelijke besprekpunten
8. Inventarisatie opbrengst van deze bijeenkomst
9. Afsluiting

---

1. Welkom en inleiding

De voorzitter (hierna te noemen gespreksleider) opent de vergadering om 20.00 uur en heet de aanwezigen van harte welkom.

Kronos heeft een onafhankelijke gespreksleider en notulist ingeschakeld om de bijeenkomst op neutrale wijze te begeleiden respectievelijk vast te leggen. Doel van deze bijeenkomst is om gezamenlijk het proces te doorlopen en daar waar mogelijk vlot te trekken op punten waar het tijdens de vorige sessie is gestokt. Mogelijkerwijs blijven standpunten verschillen, het is nu zaak om de hoofdpunten te bespreken.

De gespreksleider vraagt een ieder zich voor te stellen.

- Namens LPG zijn [REDACTED] aanwezig.
- Namens Kronos-Solar zijn [REDACTED] (beiden projectleiders) aanwezig.
- Namens de gemeente Doetinchem is [REDACTED] aanwezig.
- [REDACTED] zal als onafhankelijk gespreksleider deze bijeenkomst begeleiden.
- [REDACTED] verzorgt als onafhankelijk notulist (Plucker Vertaalslag) de notulen namens alle partijen.

2. Zelfreflectie Kronos n.a.v. gespreksverslag van bijeenkomst LPG met Nico Postma op 06-07-202

Op verzoek van Kronos heeft [REDACTED] op 6 juli een 'mediationgesprek' gevoerd met 5 bewoners van de LPG. Het gespreksverslag met veel kritiekpunten op proces en inhoud is naar Kronos gestuurd en later ook naar de gemeente. Kronos reageert op grote lijnen op de kritiekpunten uit dat verslag en steekt hand in eigen boezem.

Mede door onervarenheid van de projectleider van Kronos op het gebied van een dergelijk proces, vertraging in communicatie en miscommunicatie zijn er problemen ontstaan. Daarnaast heeft Kronos vanwege concurrerende partijen en met de wetenschap van een lange behandeltermijn met spoed een vergunning aangevraagd zonder de LPG

hierover te informeren. Hierdoor was er geen tijd om duidelijke afspraken te maken. Kronos biedt zijn excuses aan voor deze gang van zaken.

De LPG dankt Kronos voor deze openheid, accepteert de excuses en verlangt tegelijkertijd van Kronos dat in de toekomst eerlijk wordt gesproken en gehandeld om nieuwe teleurstellingen te voorkomen. De LPG noemt de beloofde 3D-animatie die nog niet was gemaakt en het opzetten van een werkatelier terwijl er al een kant en klaar verhaal was waar niet meer aan te tornen viel.

De gespreksleider wijst op de beeldvorming die hierdoor is ontstaan en hoopt dat alle betrokkenen hieruit leren.

3. Snappen we elkaars belang en rol?

- Rol van de gemeente

De rol van de gemeente Doetinchem is het uitleggen van de spelregels en vraagbaak zijn voor alle betrokkenen. Aandachtspunten en belangen van de gemeente worden uiteengezet en er worden afspraken over gemaakt. Besproken wordt hoe het participatieproces gaat plaatsvinden en waar wel of niet inspraak mogelijk is. De gemeente heeft dit enigszins onderschat.

Gespreksleider concludeert dat dit proces voor iedere partij een soort proeftuin is hetgeen een deel van de communicatiestoornissen verklaart. Wanneer omwonenden en initiatiefnemer niet gewend zijn om aan een dergelijk proces in welke vorm dan ook deel te nemen dienen deze partijen op een duidelijke manier te worden geïnformeerd en ondersteund door de gemeente. Het creëren van begrip vanuit alle partijen is een goede stap voorwaarts. Vanwege uitstel van de Omgevingswet zoeken veel gemeentes naar handvatten. Met name in de communicatie rondom ruimtelijke procedures lijkt de gemeente, die hiervoor verantwoordelijk is, een passieve rol te hebben aangenomen. De gemeente erkent het belang van aanwezigheid bij dit soort vergaderingen.

De gemeente legt uit wat Omgevingskamer inhoudt. Plannen die afwijken van een bestemmingsplan worden in de Omgevingskamer ingebracht. Dit is een interne aangelegenheid. In de Omgevingskamer wordt door verschillende ambtenaren vanuit uiteenlopende perspectieven naar alle aspecten gekeken en advies uitgebracht, de zogenaamde principeafpraak. Aansluitend vraagt de gemeente aan de initiatiefnemer om het voorstel met omwonenden te bespreken.

De gespreksleider geeft als leerpunt aan de gemeente mee om dit samen met initiatiefnemer, wanneer het in het college is besproken, op te pakken en zich pas daarna terug te trekken. Actieve communicatie blijft belangrijk.

De LPG verbaast zich over het feit dat de aanleg van een zonnepark in een eerder stadium door de gemeente is afgeketst en na een half jaar opeens wel doorgang vindt. De gemeente geeft aan dat de informatie inderdaad eenduidiger naar buiten had moeten worden gebracht. Hier wordt aan gewerkt.

Op de vraag van de gespreksleider aan de LPG of dit duidelijk is wordt bevestigend gereageerd.

- Rol van Kronos

De rol van Kronos is de realisatie van een zonnepark. Er is een contract getekend, beleidsstukken zijn besproken, wat zijn de mogelijkheden en hoe conformeert Kronos zich aan de regels.

Gespreksleider vraagt of Kronos zichzelf als verantwoordelijke ziet.

Kronos had geen weet van de buurtbelangen en bevestigt de relevantie van dit soort bijeenkomsten. Het blijkt dat er naast het uitvoeren van een ecologische studie ook andere belangen zijn waar Kronos opmerkzaam op zal zijn in de toekomst. Kronos beseft dat hij als ontwikkelaar in het participatieverhaal een voortrekkersrol moet aannemen.

Kronos wil voor de langere termijn ontwikkelen en vanuit directieoogpunt en zakelijk besef is het niet wenselijk om met andere partijen een langslappend traject in te gaan, al dan niet met een gang naar de rechtbank. Kronos heeft een praktische rol waarin efficiëntie een pijler is naast het met goed gevolg afsluiten van een proces waarin alle partijen, inclusief omwonenden, zich kunnen vinden. Volgens Kronos is het van belang dat er een zonnepark komt dat voor omwonenden ook zo goed mogelijk is ingericht. Daarnaast blijft het een business case waarin ideeën wel uitvoerbaar moeten blijven.

Gespreksleider vult aan dat een langdurige en goede samenwerking tussen partijen binnen het maatschappelijk verantwoord ondernemen een goed uitgangspunt is waarbij betrokkenen dienen te weten dat zij ook de gemeente Doetinchem kunnen raadplegen voor meer informatie.

- Rol van LPG

De LPG geeft te kennen dat de intentie bestond om dit proces met Kronos open in te gaan, echter dat deze insteek in de loop van het proces is veranderd na de opgetreden onduidelijkheden en onzekerheden. De LPG somt de nadelen van een zonnepark op:

- aanwezigheid van een zonnepark ontwricht de landbouw
- er ontstaat verstedelijking
- verhoging van grondprijzen
- onoverzichtelijk landschap,
- het verdwijnen van cultuurhistorische waarde.

Het enige positieve aspect is verduurzaming. Deze zaken zijn uitgesproken naar de wethouder van de gemeente Doetinchem, samen met de vraag hoe de landschappelijke inpassing wordt gepresenteerd, echter door de reactie van Kronos 'er wordt een haag omheen gezet' ontstond bij de LPG de gedachte dat het landschap niet serieus genomen werd. Ondanks het gegeven dat de LPG het proces niet kan stoppen, wil hij betrokken blijven om de mogelijkheid van een eventueel alternatief te bespreken.

4 en 5. Erkennen we elkaars belangen en zien we de verschillen en zijn deze te overbruggen?

Gespreksleider vraagt of de verschillen te overbruggen zijn en of er gemeenschappelijke belangen zijn.

- Kronos

Kronos apprecieert het besluit van de LPG om mee te blijven praten en kan de opgedane inzichten meenemen in andere projecten. Daarnaast bestaat er ook een aantal zaken waaraan Kronos niets kan veranderen zoals de wens om zonneparken aan te leggen op locaties waar de landeigenaar dit tegenhoudt.

- Gemeente

Het belang van de gemeente is besparing op energie en de haalbaarheidsfactor daarvan. Op bijna elke locatie, behalve in natuurgebieden, mag een zonnepark gebouwd worden, de raad bepaalt uiteindelijk wat de locatie zal zijn. De gemeente vindt deze bijeenkomst belangrijk en zal proberen om bij de volgende overleggen aanwezig te zijn. Wellicht kan de gemeente positieve inbreng hebben in het proces.

- LPG

De LPG ziet het als een vereiste dat de gemeente aanwezig is omdat nu objectief wordt gekeken naar de manier waarop dit proces is gestart. Het niet neutrale verslag van het vorige overleg wordt genoemd als voorbeeld. De LPG geeft tevens aan dat omwonenden, die om redenen niet aan een overleg kunnen deelnemen, goed geïnformeerd moeten worden in duidelijke taal. De gemeente zal hier rekening mee houden.

6. Verbeterafspraken proces

- Gebruikmaking van onafhankelijke notulist.
- Conceptnotulen gaan eerst naar de onafhankelijke voorzitter ter controle.
- Afspraken maken over termijnen en de LPG informeren, initiatief ligt bij Kronos
- Organiseren werkatelier met de toezegging dat gemeente daarin vertegenwoordigd is. Gemeente gaat intern uitzoeken of dit mogelijk is.
- Na de bijeenkomst volgt een plan met een drietal door Kronos te presenteren scenario's waar partijen achter kunnen staan.
- Aansluitend wordt de financiële participatie besproken en het Omgevingsfonds uitgewerkt.

In het kort de stappenvolgorde:

- Werkatelier
- Business case
- Scenario's
- Financiële participatie

7. Inhoudelijke bespreekpunten

Kronos wil concreet in beeld hebben welke zaken voor de LPG van belang zijn en waarin de LPG wil participeren.

De LPG benadrukt dat in het hele participatieproces onduidelijk is gebleven wat de hoogte van de panelen zal zijn. Uiteindelijk is de enige serieuze aanpassing geweest het verplaatsen van het zonnepark naar achteren. Daar is de LPG erg blij mee.. Daarnaast is Kronos niet eerlijk geweest over de grootte van het zonnepark. Kronos geeft hierop aan dat de 10 ha die in een eerder stadium werd genoemd een standaard uitdrukking is en excuseert zich voor die uitspraak.

De leden van de LPG hebben eerder aangegeven waarop zij inspraak willen hebben, in het kort samengevat

- landelijke inpassing
- grootte en hoogte van zonnepark
- wandelpaden die aansluiten op omliggende wandelpaden
- struikgewas rondom

Kronos kon deze punten niet terugvinden en weet niet wat hiermee is gedaan. Kronos voegt nog toe dat de wensen van de perceelegebaar grotendeels overeenkomen met de wensen van de LPG.

De heer Janssen van de gemeente Doetinchem heeft de aanvraag overgenomen van zijn collega en kritisch gekeken naar open einden. Hij stelt voor om een landschapsdeskundige te betrekken bij een ontwerpessie of werkatelier. De LPG geeft aan connecties te hebben met een landschapsdeskundige en wenst deze ook eventueel een beoordeling te laten doen, met name op het vlak van landschappelijke waarde. Belangrijk is dat er vooraf tussen de LPG, Kronos en de gemeente duidelijk wordt gemaakt wie de eventuele meerkosten hiervan gaat betalen.

De gespreksleider adviseert Kronos om duidelijke informatie te verschaffen omtrent de plannen en hoe deze worden uitgevoerd.

Kronos geeft aan dat na het intekenen pas kan worden bepaald hoeveel panelen er komen en hoeveel ruimte er over is voor landschappelijk doel. Kronos kan in dit stadium nog niet aangeven wat het struweelpercentage is. De paneelhoogte is bijvoorbeeld afhankelijk van de aanwezigheid van schapen. Kronos zal navragen wat de minimale afmeting moet zijn voor het laten grazen van schapen. De verzekering eist dat het hekwerk op 2 hoogte komt, het is zinloos om dit te willen verlagen. Rondom het park moet gerekend worden met 5 meter ruimte tussen hekwerk en het eerste zonnepaneel. Er is 100% flexibiliteit in de invulling van de buitenkant. Het is niet ondenkbaar om bijvoorbeeld bramenstruiken te planten zodat omwonenden profijt hiervan kunnen hebben.

Gespreksleider vraagt of het besprokene nu belangrijke vragen oplevert bij de LPG en omwonenden.

De LPG vraagt hierop naar de actuele status van de vergunning. Het aantal is gewijzigd van 10 naar 13 en aansluitend naar 16 ha, de LPG vindt dit vreemd. Nu blijken er ook eventueel schapen te komen terwijl omwonenden hebben aangegeven de panelen zo laag mogelijk te willen houden. Graag had de LPG overleg gehad over dit aspect van de landelijke inpassing.

Kronos heeft de financiële participatie door omwonenden nog niet besproken, dit gebeurt standaard in een later stadium in het proces. In eerste instantie wordt op ruimtelijk niveau gesproken, daaruit volgt een ontwerp waar iedereen achter kan staan en dat is dan de vergunningsaanvraag. Na deze fase komt de financiële situatie in beeld.

De gemeente meldt dat de zaken financieel in orde zijn.

De LPG vindt dat er sprake is van vooringenomenheid en zegt dat zolang er open eindjes zijn en de participatiewet niet de vereiste transparantie biedt, de gemeente nooit een vergunning zal verlenen.

Kronos weet dat voor het voor de gemeente voldoende kan zijn door te melden wat de opties zijn en op basis van die informatie kan de gemeente een vergunning verlenen.

Volgens de gemeente moet de business case transparant zijn, het rondmaken van het financiële plaatje gebeurt gaande het vergunningsaanvraagtraject.

Er volgt een presentatie over Financiële participatie, Business case en Inkomsten.

De LPG heeft geen idee over welke omzetten en rendementen de business case gaat en wil graag meer duidelijkheid. De LPG vindt het lastig om te bepalen wat de kosten zullen zijn in combinatie met inleghoogte in het Omgevingsfonds en vraagt Kronos om 3 scenario's op te stellen zodat op basis daarvan kan worden bepaald wat de meest rendabele keuze is. De gespreksleider vraagt Kronos of er een overzicht bestaat met gemiddelde opbrengsten en schattingen. Volgens Kronos kan dit worden gemaakt, echter schuilt er een gevaar in dat verwachtingen worden geschept die niet kunnen worden nagekomen. Kronos geeft aan dat als er bijvoorbeeld een wandelpad wordt aangelegd, het scenario er weer anders uit gaat zien. Kronos zal in het overzicht opnemen dat er geen rechten kunnen worden ontleend aan de gegeven informatie.

Kronos zal binnenkort uitleg geven over de mogelijkheid om mee te profiteren met de inkomsten uit een zonnedak. Kronos is hiervoor in contact getreden met energieleverancier 'Duurzaam Doetinchem'. Het betreft een zogenaamd Omgevingsfonds dat subsidies verstrekt voor projecten en initiatieven op het gebied van duurzaamheid, energiebesparing en duurzame energie, leefbaarheid en sociale samenhang.

Er zijn meerdere opties om te participeren:

- Investeren in energiecoöperaties (dit gaat via Kronos).
- Postcoderoosregeling. Dit betreft de Regeling Vertraagd Tarief. Met deze landelijke regeling van de overheid kunnen leden van de LPG/omwonenden met elkaar op een financieel rendabele manier aan de slag met lokaal en duurzame energie.
- Crowdfunding.
- De mogelijkheid om bijvoorbeeld de lokale school te laten meeprofiteren van de zonne-energie.
- Collectieve inkoop. Als Kronos op grote schaal zonnepanelen aankoopt kunnen deelnemers profiteren van een lagere prijs.

De gespreksleider vraagt de gemeente wat bedoeld wordt met 50% lokaal eigendom. Betekent dit 50% participatie door omwonenden, van de aandelen lokaal, de opbrengst?

De gemeente bevestigt dit, maar er komt dan ook 50% deelname in de kosten bij. Daarnaast dient Kronos 50% open te stellen voor participatie, echter merkt Kronos dat de inwoners er in het algemeen niet voor voelen om geld in zo'n project te investeren. Mocht dit niet lukken in de buurt, dan is er altijd nog de energiecoöperatie hetgeen een gunstig effect kan hebben, immers op die manier blijft 50% in de gemeente Doetinchem. De Nederlandse Windenergieassociatie heeft een richtbedrag vastgesteld van 0,40- 0,50 ct per kWh. Hoe meer je opwekt, hoe hoger het bedrag. Indien daar behoefte aan is wil Kronos op zijn kosten een risico op planschade uit laten voeren.

8. Inventarisatie en opbrengst van deze bijeenkomst

De gespreksleider en Kronos vragen wat het gevoel van de LPG is na deze bijeenkomst ten opzichte van het vorige gesprek.

- LPG

Geluiden uit de LPG zijn wisselend positief en negatief. De LPG is van mening dat het is beter om mee te blijven praten dan niets meer te kunnen doen, echter in gesprek blijven betekent eveneens de uiteindelijke realisatie van het zonnepark. De LPG heeft in die zin moeite met de corrigerende werking van deze bijeenkomst en dat levert een dilemma op.

De LPG vindt dat de gemeente de aanvraag had moeten stoppen omdat er in de beginfase al zoveel misging.

De LPG wenst deel te nemen aan een werkatelier zodat het vertrouwen terug kan komen.

Gespreksleider benadrukt dat vertrouwen betekent dat je door goed te luisteren naar elkaar je op een gegeven moment ook de inschatting maakt dat de ander eerlijk is en dat je gelooft wat hij zegt. Dat gaat niet vanzelf, zeker niet na het proces van de afgelopen jaren, maar deze bijeenkomst is een goede stap in dit proces.

De LPG betreft nog een aantal punten die hij genoemd wil hebben:

- Het voorval met de alarminstallatie op een zonnepark in Bommel waarbij bezoekers werden gevolgd door de beveiliging. Iets dergelijks willen ze niet in Wehl.
- Afbeeldingen van parken zoals in Bommel geven niet echt de realiteit aan.
- De informatie over dit project op internet is erg slecht vindbaar. Het lijkt erop dat Kronos niet wil dat dit gevonden wordt. Graag verbetering hiervan.

Gespreksleider vindt dit aangelegenheden waar Kronos mee aan de gang moet.

De LPG vraagt expliciet om de 3D-animatie gereed te maken omdat dit een positief effect zou kunnen hebben op de uitkomst. Er wordt voorzichtig gesproken over de mogelijkheid van eventuele instemming met elementen uit genoemde animatie zodra deze zijn gevisualiseerd en getoond aan de LPG.

- Gemeente

De gemeente Doetinchem is blij met dit gesprek en met het feit dat de LPG niet de handdoek in de ring heeft gegooid. Het in te plannen ontwerpatelier lijkt een erg belangrijke fase en als partijen daar gezamenlijk uit kunnen komen, kunnen zij ook uit de rest van het verhaal komen.

- Kronos

Vanuit Kronos is opluchting over het feit dat partijen in gesprek blijven. Daarnaast is er meer begrip voor het wantrouwen van de omwonenden. Het is hen duidelijker geworden waarom bepaalde vragen werden gesteld en ziet deze fase als een herkansing. Kronos geeft aan dat eventueel aan te passen elementen in het traject veel werk en tijd kosten maar dat Kronos ernaar uitzielt om de volgende fase in te gaan waaruit zal blijken dat er voor de omwonenden ook positieve aspecten aan bod kunnen komen.

9. Afsluiting

Gemaakte afspraken:

1. De procesafspraken zoals eerder vermeld: elke bijeenkomst met onafhankelijk gespreksleider en notulist.
2. Conceptnotulen worden eerst door de gespreksleider beoordeeld en dan voor verspreiding vrijgegeven, uiterlijk 1 tot 1,5 week na het overleg.
3. De gemeente doet haar best om bij de komende overleggen iemand af te vaardigen.
4. Er wordt een werkatelier ingepland, waar zo mogelijk ook de landschapsarchitect van de gemeente bij aansluit.
5. Zodra de opbrengst van het werkatelier duidelijk is, komt er zicht op de invulling van de plannen; dan maakt Kronos drie scenario's voor businesscase en geeft inzage in mogelijke verdienmodellen en de consequenties daarvan voor financiële participatie.

De LPG spreekt nog zijn dank uit naar de goede begeleiding van de gespreksleider.

Gespreksleider sluit de vergadering om 22:30u.